

Forsvarlig bruk av tester og psykologers ansvar

An-Magritt Aanonsen

President Norsk Psykologforening

Brukerorganisasjoner, offentlige myndigheter, arbeidsgivere og faglige ledere innen offentlig helsevesen stiller større og større krav til dokumentert kvalitet på utrednings- og behandlingstilbudet. Det har kommet økte krav om bruk av kartleggingsverktøy også i utredning og behandling av mennesker med psykiske lidelser. Internasjonalt og nasjonalt har vi sett en eksplosiv økning i tilgjengelige kartleggingsverktøy for alle typer helserelaterte problemstillinger. I tillegg til de tradisjonelle psykologiske testene innenfor klinisk psykologi, nevropsykologi, pedagogisk-psykologisk tjeneste og habilitering, har fagfeltene fått tilgang til og blitt pålagt å bruke en rekke mer generelle kartleggingsverktøy. Norsk Psykologforening ønsker å rette søkelyset mot validiteten ved bruk av mange av disse verktøyene. Informasjon om hvordan gå frem for å sikre at testene, spørreskjemaene og intervjuene blir brukt på faglig forsvarlige måter vil i løpet av høsten 2006 bli gjort tilgjengelig på våre hjemmesider.

Det er naturlig at Psykologforeningen og psykologer går foran når det gjelder å sikre lovlig og forsvarlig bruk av tester. Psykologer har i sin utdanning den mest omfattende test- og metodeopplæring sammenliknet med andre likestilte faggrupper innen helsevesenet. Våre medlemmer skal også følge International Test Commission sine retningslinjer for forsvarlig testbruk (2001).

Problemer som nå avdekkes gjelder sikring av «copyright»-rettigheter, sikring av validitet av oversettelser, adekvat normering og relevante kutteskårer. Vi kan vanskelig komme med anbefalinger til myndighetene om hvilke tester som bør brukes i kartlegging og utredning hvis verktøyene ikke har blitt oversatt etter gjeldende prosedyrer, eller hvis testdistributørene ikke har sikret seg rettighetene. Et annet viktig spørsmål er hvilket ansvar myndighetene har for å kvalitetssikre testene.

Andre problemer er bruk av tester og kartleggingsverktøy uten tilgang til manualer, uten kunnskap om validitet og reliabilitet og uten kunnskap om normeringsgrunnlaget. Diagnostiske avgjørelser basert på ugyldige test- og kartleggingsverktøy er forhåpentligvis ikke et økende problem. Psykologens helhetsvurdering og kliniske skjønn vil som alltid være det avgjørende i denne type vurdering. Men hva med andre helsepersonellgrupper? De fleste spørreskjemaer og strukturerte intervjuer er ikke forbeholdt psykologer.

Psykologforeningen ønsker å bidra til at psykologer i større grad kan være rådgivende innenfor hele test- og kartleggingsfeltet. Vår grunnutdanning og erfaringsbaserte testkompetanse ansvarliggjør oss. Vi oppfordrer samtidig alle psykologer til å ta sitt individuelle ansvar og sjekke tester og kartleggingsverktøy før bruk.